

Vlada Crne Gore

Ministarstvo finansija

Podgorica, 24.11.2009

U p i t n i k

Informacija koju od Vlade Crne Gore zahtijeva Evropska komisija u cilju pripreme Mišljenja o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

Odgovorno lice:	Igor Luksic
Rukovodilac grupe:	Milorad Katnic
Zamjenik rukovodioca grupe:	Ana Ivanovic
Sekretar grupe:	Nina Vukotic
Zamjenik sekretara grupe:	Jelena Vojinovic
Kontakt MEI:	Maja Radulovic
IT Podrška:	Vladan Pejovic

Sadržaj:

EKONOMSKI KRITERIJUMI	5
IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja	6

EKONOMSKI KRITERIJUMI

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

4. Molimo da navedete kvantitativne i/ili kvalitativne podatke, u zavisnosti od prirode pitanja, o sljedećem:

a) o razvoju prosječnih bruto i neto zarada u javnom i privatnom sektoru;

Prosječne zarade (bruto) i prosječne zarade bez poreza i doprinosa (neto) u Crnoj Gori 2000. godina

Naziv sektora	2000	2000
	Prosječne bruto zarade (u DEM)	Prosječne neto zarade (u DEM)
Industrija i rudarstvo	301	184
Poljoprivreda i ribarstvo	222	136
Šumarstvo	163	99
Vodoprivreda	224	137
Građevinarstvo	190	116
Saobraćaj i veze	296	181
Trgovina	162	99
Ugostiteljstvo i turizam	153	93
Zanatstvo	207	127
Stambeno komunalne djelatnosti	211	129
Finansijske i druge usluge	382	233
Obrazovanje i kultura	451	261
Zdravstvo i socijalna zaštita	445	240
Društveno političke zajednice i organizacije	485	278
Ukupno	309	189

Izvor: MONSTAT

Napomena: Podaci o zaradama bruto i neto, prikazani su po tadašnjoj važećoj jedinstvenoj klasifikaciji djelatnosti (JKD)

Zarade bruto i zarade bez poreza i doprinosa - neto u Crnoj Gori u 2001.

Naziv sektora		2001	2001
		Prosječne bruto zarade (u DEM)	Prosječne neto zarade (u DEM)
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	203	124
B	Ribarstvo	74	46
C	Rudarstvo i eksploatacija kamena	415	254
D	Proizvodnja	288	176
E	Snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom	532	326

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

F	Izgradnja	192	117
G	Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila, motocikala i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo	207	127
H	Hoteli i restorani	131	80
I	Prevoz, skladištenje i komunikacije	412	251
J	Finansijsko posredovanje	578	365
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	284	173
L	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	479	292
M	Obrazovanje	421	257
N	Zdravstvo i socijalni rad	425	260
O	Ostale društvene, socijalne i lične djelatnosti	311	190
	Ukupno	345	211

Izvor: MONSTAT

Zarade bruto i zarade bez poreza i doprinosa - neto u Crnoj Gori od 2002. do 2008. u EUR

Sektor		2002		2003		2004		2005	
		Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	180.2	111.5	209.2	135.6	337.7	221.6	265.8	171.6
B	Ribarstvo	73.4	46.8	53.3	37.9	71.8	51.5	127.2	88.8
C	Rudarstvo i eksploatacija kamena	337.4	204.0	328.5	198.0	365.3	224.1	451.0	295.9
D	Proizvodnja	212.9	132.0	218.0	138.3	270.5	169.7	302.7	194.6
E	Snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom	347.5	215.8	373.2	236.5	425.4	269.9	499.4	315.4
F	Izgradnja	189.5	119.9	159.2	109.6	140.6	97.0	179.3	130.2
G	Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila, motocikala i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo	154.8	98.0	196.0	128.6	199.2	134.0	210.2	140.4
H	Hoteli i restorani	123.2	79.1	128.7	88.1	172.5	119.2	207.8	139.6
I	Prevoz, skladištenje i komunikacije	309.3	189.5	352.5	219.8	420.0	262.9	415.4	263.2
J	Finansijsko posredovanje	516.1	315.2	649.2	390.6	637.0	348.9	753.5	467.2
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	209.9	130.6	258.4	169.1	296.4	194.1	318.4	210.8
L	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	299.1	186.6	327.1	212.7	355.1	232.4	371.8	243.9
M	Obrazovanje	286.3	179.3	317.3	204.8	350.1	228.3	355.3	234.8
N	Zdravstvo i socijalni rad	267.5	169.4	282.1	186.8	314.2	209.0	325.8	218.6
O	Ostale društvene, socijalne i lične djelatnosti	259.4	162.4	255.8	168.9	243.1	162.5	237.3	159.1
	Ukupno	251.3	149.1	271.0	173.9	302.8	195.3	326.5	213.1

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

Sektor		2006		2007		2008	
		Bruto	Neto	Bruto	Neto	Bruto	Neto
A	Poljoprivreda, lov i šumarstvo	441	268	446	305	584	396
B	Ribarstvo	229	162	196	140	197	141
C	Rudarstvo i eksploatacija kamena	630	407	725	493	833	574
D	Proizvodnja	465	302	530	358	615	418
E	Snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom	702	438	701	469	783	530
F	Izgradnja	304	216	430	295	519	353
G	Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila, motocikala i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo	277	186	301	208	345	242
H	Hoteli i restorani	306	205	388	264	445	307
I	Prevoz, skladištenje i komunikacije	556	354	659	439	757	513
J	Finansijsko posredovanje	912	570	1156	770	1268	854
K	Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne aktivnosti	405	265	438	299	531	363
L	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	447	291	506	344	669	454
M	Obrazovanje	382	250	433	295	570	388
N	Zdravstvo i socijalni rad	367	246	427	296	576	395
O	Ostale društvene, socijalne i lične djelatnosti	378	250	431	296	532	370
	Ukupno	433	282	497	338	609	416

Izvor: MONSTAT

b) o utvrđivanju zarada i zaposlenja u sektoru države;

Pitanja položaja državnih službenika, odn. namještenika, koja se tiču zasnivanja radnog odnosa, zvanja, prava i obaveze, odgovornosti, raspoređivanja, ocjenjivanja, napredovanja i utvrđivanja sposobnosti, stručno usavršavanje, prestanak radnog odnosa, zaštitu prava i upravljanje kadrovima, uređena su Zakonom o državnim službenicima i namještenicima (Sl. list CG, br. 50/08).

Članom 118 navedenog Zakona predviđeno je da Organ za upravljanje kadrovima vodi Centralnu kadrovsku evidenciju o državnim službenicima i namještenicima.

Pitanja koja se tiču ostvarivanju prava na zarada, naknada i drugih primanja utvrđena su Zakonom o zaradama državnih službenika i namještenika (Sl. list RCG, br. 27/04 i Sl. list CG, br. 17/07, 27/08).

Članom 21 navedenog Zakona, Centralnu evidenciju o zaradama državnih službenika, odnosno namještenika vodi Ministarstvo finansija.

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

Odjeljenje za obračun zarada – Ministarstva finansija vrši obračun zarada za 6.299 službenika državne uprave i pravosuđa.

Bruto zarada za septembar mjesec (za 6.299 službenika) iznosi 4.251.151,15 € a neto zarada 3.049.995.77 € .

U prilogu: Tabela za ostale zaposlene po organima , broju zaposlenih , bruto i neto zarade sačinjena na osnovu podataka koji su dostavljeni Sektoru državnog trezora radi plaćanja.

IZVEŠTAJ

O broju zaposlenih državnim i pravosudnim organima

Za septembar 2009

Rb.	Naziv korisnika Budžeta	Bruto plate	Neto plate	Broj zaposlenih
1.	Ministarstvo unutr.poslova	461 675.33	283 204.90	628
2.	Agencija za nac.bezbjedn.	412 929.98	255 502.75	391
3.	Uprava policije	4 448 626.65	2 507 591.92	5 566
4.	Predškolsko obrazovanje	836 321.07	524 131.00	1 467
5.	Osnovno obrazovanje	4 692 348.32	2 932 304.00	6 987
6.	Srednje obrazovanje	2 345 219.00	1 488 438.68	3 381
7.	Centri za soc.rad i ustanove	387 314.89	241 257.88	602
8.	Zavod za izvr.kriv.sankcija	339 876.40	196 925.96	499
9.	Kraljevsko pozorište	11 325.15	7 048.43	20
10.	Crnog.narodno pozorište	171 198.00	117 075.72	302
11.	Vojska Crne Gore	1 897 557.07	1 137 089.26	2 527
12.	Institucije kulture	342 605.51	211 782.02	505
13.	Ostali držav.i pravos.organi	4 251 151.15	3 049 995.77	6 299
14.	Uprava za šume	250 081.03	156 359.18	494
15.	Zavod za zapošljavanje	309 725.06	191 524.58	346
16.	Direkcija za zaštitu tajnih podataka	6 453.58	3 976.25	7

Napomena; Pod rednim brojem 12. nalaze se ustanove kulture koje se finansiraju preko Ministarstva kulture, sporta i medija (JU "Pomorski muzej CG", "Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture", Centralna narodna biblioteka "Đurđe Crnojević", JU "Mauzolej Petra II Petrovića Njegoša", JU "Narodni muzej Crne Gore", Republički zavod za zaštitu spomenika kulture, Biblioteka za slijepe Crne Gore, JU „Centar savremene umjetnosti Crne Gore,,; Centar za arheoloska istraživanja Crne Gore, JU „ Muzički centar Crne Gore”, JU ” Prirodnjački centar Crne Gore”, JU Crnogorska kinoteka, Republički zavod za zaštitu prirode

Zaposleni u državnim fondovima u septembru 2009. godine

NAZIV POTROŠAČKE JEDINICE	Broj zaposlenih
Fond penzijskog i invalidskog osiguranja	250
* Fond za zdravstveno osiguranje	8 707

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

Zavod za zapošljavanje	346
Fond za razvoj	15
Fond za obeštećenje	6
UKUPNO	9 324

Izvor: Ministarstvo finansija

* U ovaj broj su uključeni zaposleni u Fondu i zaposleni u javnim zdravstvenim institucijama

Napomena: Više detalja vidjeti u poglavlju Politički kriterijumi, pitanje br. 32

c) o udjelu poreza u ukupnim izdacima za zarade, uključujući socijalne doprinose na teret poslodavaca i zaposlenih, i o strukturi poreza na dohodak po razredima;

Učešće poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje (na teret zaposlenog i poslodavca) u ukupnim izdacima za zarade (za 2009. godinu), zavisno od visine zarade zaposlenog, kreće se u rasponu od 28,2% do 30,2%, dok će se u 2010. godini ovaj procenat kretati u rasponu od 26,2% do 27,8%, zbog nižih stopa poreza na dohodak i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje. Ministarstvo će uraditi analizu efekata na budžet daljeg smanjenja doprinosa u kontekstu ekonomske krize, na osnovu čega će se donijeti odluka o eventualnom smanjenju doprinosa.

U Crnoj Gori, od 2007. godine, uvedena je jedinstvena (proporcionalna) poreska stopa umjesto ranijih progresivnih stopa (15%, 19% i 23%). Zakonom je propisana poreska stopa od 9% koja će se primjenjivati od 2010. godine, a predviđen je tranzicioni period za primjenu navedene stope, tako da je za 2007. i 2008. godinu stopa iznosila 15%, a za 2009. godinu 12%.

d) o kretanju kompenzacija zaposlenih (prim. prev. zarade zaposlenih, u novcu ili naturi, uključujući doprinose na teret poslodavca, stvarne i imputirane) u periodu od 2000. do 2008. godine;

Izdaci za bruto zarade i ostala lična primanja 2003 – 2008. u mil €

OPIS	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	190.37	219.77	226.42	211.62	256.10	345.71
Ostala lična primanja	20.01	22.40	23.36	15.46	27.51	30.50
UKUPNO	210.38	242.17	249.78	227.08	283.61	376.21

Izvor: Ministarstvo finansija

Napomena: Odnosi se na bruto zarade zaposlenih koji primaju platu iz Budžeta Crne Gore i preko državnih fondova (do 2008. godine vanbudžetski fondovi)

e) o razvoju produktivnosti rada od 2000. do 2008. godine.

Produktivnost rada definisana kao bruto dodata vrijednost u stalnim cijenama po zaposlenom radniku u periodu od 2003. do 2007. godine porasla je za 48.3%. Pokazatelj produktivnosti je mjerena na osnovu ukupnog broja formalno zaposlenih osoba, koji ne uključuje samozaposlene osobe, budući da ne postoji pouzdan podatak o broju samozaposlenih osoba. Takođe, budući da je u periodu od 2000. godine u nekoliko navrata revidiran obračun BDP-a, kao i promijenjena

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

metodologija statističkog obuhvata broja zaposlenih osoba, raspoloživi su podaci samo za period od 2002. godine do 2007. godine. BDP za 2008. godinu će biti objavljen krajem 2009. godine.

Tabela: Godišnje stope rasta produktivnosti rada

	%					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Ukupno	9.3	-0.2	10.8	8.1	9.2	13.7

f) o promjenama u produktivnosti rada u sektorima privrede i navedite pokazatelje međunarodne konkurentnosti (promjene relativnih jediničnih troškova rada, nivoi i promjene prosječnih bruto zarada, itd).

Produktivnost rada po sektorima djelatnosti je bruto dodatom vrijednošću u stalnim cijenama po zaposlenom radniku u sektorima industrije, poljoprivrede i usluga. U periodu od 2002. godine do 2007. godine sektor industrije bilježi konstantan rast produktivnosti rada, tako da je produktivnost u sektoru industrije od 2002. godine do 2007. godine porasla za 33.5%. Međutim, ukupno najviši rast produktivnosti rada je zabilježen u sektoru usluga, što je i razumljivo budući da je sektor usluga glavni generator rasta BDP-a u posmatranom periodu.

Tabela: Godišnje stope rasta produktivnosti rada po sektorima aktivnosti

	%					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Poljoprivreda	9.8	-4.6	5.3	4.2	12.3	-4.4
Industrija (uključujući građevinarstvo)	11.7	2.3	7.1	2.9	6.1	11.6
Usluge	8.4	-0.3	13.3	11.6	10.3	16.3
Ukupno	9.3	-0.2	10.8	8.4	9.0	13.6

Uprkos rastućoj produktivnosti rada, posmatrani period od 2002. godine do 2007. godine je bio praćen rastom toškova rada. U tabeli su prikazani pokazatelji troškova rada u tekućim cijenama. Međutim, budući da je u proteklom periodu metodologija obračuna zarada mijenjana u dva navrata 2002. godine i 2007. godine kao i da nijesu raspoloživi relativni pokazatelji troška rada (u realnim iznosima), dobijeni pokazatelji moraju biti veoma pažljivo posmatrani i uzeti sa rezervom.

Tabela: Promjena jediničnih troškova rada

	Bruto zarada (u eurima mjesečno)	Godišnja stopa rasta nominalnih bruto plata	Prosječan godišnji trošak rada ¹ (u €)	BDP po zaposlenoj osobi (u tekućim cijenama)	Jedinični trošak rada mjereno kao % BDPa po zaposlenoj osobi	Indeks rasta jediničnog troška rada	Indeks nominalnog rasta BDP-a po zaposlenoj osobi
						2001=100	
2001	176	17.3%	2568	8304	25.4%	100.0	100.0

¹ Ukjučuje bruto plate uvećane za troškove poslodavca, kao i druga zakonom propisana primanja, kao topli obrok i regres za godišnji odmor.

IV Proces pregovaranja o zaradama i sistem socijalnog osiguranja

2002	193	9.7%	2 816	8 658	26.7%	105.2	104.3
2003	271	n.a.	3 954	9 042	36.0%	141.4	108.9
2004	303	11.7%	4 419	9 907	36.7%	144.2	119.3
2005	326	7.8%	4 764	10 536	37.2%	146.2	126.9
2006	377	15.6%	5 272	11 594	39.1%	153.6	139.6
2007	497	n.a.	6 943	14 525	41.1%	161.4	174.9
2008	609	22.5%	8 886				

n.a. Ne može se primijeniti zbog promjene u metodologiji

Prema podacima predstavljenim u tabeli, jedinični troškovi rada su rasli brže od rasta BDP-a po zaposlenoj osobi, tako da je u 2001. godini za 1€ BDPa trošak rada predstavljao 25.4 € centi, dok je u 2007. godini za 1€ proizvedenog BDPa trošak rada bio 41.1 €cent.

Aneksi:

Error! No index entries found.